

Circomundo vraagt subsidie aan voor een driejarige kwaliteitsimpuls onder de titel Toekomst in de Piste (of TIP) gericht op die basis opdat

- **het (jeugd)circus zich in de basis ontwikkelt;**
- **de (jeugd)circuspraktijk haar positie versterkt en profileert;**
- **jeugdcircus als uniek ontwikkelingsmiddel en vrijetijdsbesteding breder toegankelijk wordt.**

I. INLEIDING – Korte Schets van het circuslandschap

Circus in Nederland is volop in ontwikkeling. Jaarlijks laten drie circusfestivals hoge kwaliteit nieuw circus zien en steeds meer theaters en andere festivals programmeren deze bijzondere kunstvorm. De voorstellingen trekken een groot publiek en bieden vermaak, ontroering en een regelrechte wauw-ervaring.

Relatief nieuw is het scholingsaanbod voor iedereen die verder wil met circus. Er zijn twee Hbo-circusopleidingen -deze zomer leveren zij de eerste studenten af- en dit jaar is een leskadertraject voor jeugdcircusdocenten gestart. De komende drie jaar werkt Circomundo met partners aan een mogelijk Mbo-traject op het gebied van circus. Al die ontwikkelingen blijven niet ongezien; een toenemend aantal publicaties in de Nederlandse pers laat zien dat circus –hoewel nog steeds achter bij de ons omringende landen- nu de plaats krijgt die het verdient.

Jeugdcircus

Ook het jeugdcircus groeit en bloeit in Nederland¹. Het aantal jeugdcircussen is al enige tijd stabiel (55), maar de lespraktijken en projecten op scholen en in wijken groeien; er is steeds meer vraag naar en waardering voor circus.

Onderzoek vanuit het Kohnstamm Instituut² laat zien dat jeugdcircus een waardevol en uniek medium is voor de persoonlijke ontwikkeling van kinderen, jongeren en volwassenen op motorisch, creatief en sociaal-emotioneel vlak. Het biedt ook unieke mogelijkheden voor het werken aan maatschappelijke thema's (sociale cohesie, beweging/obesitas). Circus verbindt juist door het niet-talige, zet in beweging, biedt uitdaging zonder concurrentie, vergroot de concentratie en zelfvertrouwen door oefening en zelfoverwinning, laat excelleren zonder dat het moet, en biedt door de veelheid aan circustechnieken en andere aspecten voor iedereen een plaats. Naast de klassieke circustechnieken doen steeds meer nieuwe vormen van 'stunten' hun intrede in het circus die juist voor jongeren zeer aansprekend zijn. De laagdrempeligheid maakt dat kinderen en jongeren van allerlei achtergrond kunnen aansluiten - of je nu met je eenwieler, lopend, op skates of je BMX, of bij iemand achterop

¹ Zie Korte Notitie over het Circus en Jaarverslag Circomundo 2009, bijlage 1 en 2

² Zie publicatie Het Geheim van Circus Elleboog door Kohnstamm Instituut Vrije Universiteit Amsterdam, Bijlage 3.

komt. Circus is –niet te vergeten- een geweldige vrijetijdsbesteding met uitdagingen en veel sociale aspecten.

De groei van circus als kunstdiscipline werkt door naar de jeugdcircussen, die zich graag laten inspireren tot boeiende presentaties en voorstellingen.

Tot voor kort was er in Nederland nauwelijks sprake van circus als professie. En nog steeds is het onderscheid tussen amateur en professional erg klein. De aantrekkingskracht van het circus, de komst van circusopleidingen voor artiesten en docenten en de almaar groeiende vraag naar circusprojecten op scholen, nopen tot een herbezinning. Al groeiende krijgt de sector –om de kwaliteit te consolideren en waar nodig te verhogen- behoefte aan meer structuur en aansluiting in de uitwisseling en communicatie.

Circomundo

Circomundo zet zich vanaf de oprichting (2001) in voor de kwaliteitsverbetering en positionering van het jeugdcircus. Inmiddels is daar aan toegevoegd de functie van landelijke koepelorganisatie. De hierboven geschetste ontwikkelingen brengen Circomundo weer in een nieuwe positie. Was jeugdcircus voorheen voor de meeste jeugdigen hobby, tegenwoordig biedt het circus ook toekomstmogelijkheden: als artiest of docent. Daar ligt een belangrijke taak voor Circomundo. Het jeugdcircus kan dienen als kweekvijver voor toekomstige studenten aan circusscholen. En de groei van de lessen en projecten brengen verantwoordelijkheid met zich mee. Dat leidt als vanzelf naar de vraag naar verbetering van trainingen, leerwegen, geschoolde docenten etc.

Ondanks al die professionalisering blijft jeugdcircus natuurlijk voor veel jeugdigen aangenaam tijdverdrijf: hier ontwikkelt zich de enthousiaste beoefenaar (amateur en professional) en het (toekomstig) publiek.

Circomundo heeft de afgelopen jaren veel realisatiekracht getoond. Zij verzorgde workshops en masterclasses, startte eind 2009 de pilot *Begeleider in de Circuskunsten* (BIC NL 2010), en begeleidt twee werkgroepen op het gebied van respectievelijk deskundigheidsbevordering en veiligheid. De werkgroepen, bestaande uit vertegenwoordigers van jeugdcircussen uit het hele land, hebben een aantal belangrijke documenten ontwikkeld. In 2008 is het *Werkdocument voor het Jeugdcircus* uitgebracht. Er is een overzicht van competenties en niveau-indeling van lesgevers in het jeugdcircus. Er wordt gewerkt aan een document voor methodiek in circustechnieken in samenwerking met de Vlaamse en Franse jeugdcircusorganisaties. Jaarlijks organiseert Circomundo een jeugdcircusdag met workshops voor docenten en leidinggevenden en bestuur. Circomundo onderhoudt nauw contact met de achterban en heeft zitting in de werkveldcommissies van beide opleidingen.

Sinds 2008 weet Circomundo zich gesteund door 29 jeugdcircusvertegenwoordigers.³

Tussen de circusopleidingen, de festivals en de jeugdcircussen speelt Circomundo een belangrijke rol in de communicatie en ontwikkeling. In 2008 introduceerde het internationale circusfestival CircoCircolo een jeugdcircusprogramma, dat is uitgegroeid tot een keten van talentontwikkeling van jeugdcircus tot jonge makers. Ook internationaal speelt Circomundo een grote rol.⁴

Circomundo constateert in het jeugdcircusveld een grote diversiteit in omvang, ontstaansgeschiedenis, signatuur, drijfveer en fase van ontwikkeling (zie ook *Jeugdcircus in Nederland*). Bij ontmoetingen is gebleken dat de bereidheid om aan en van elkaar te leren zeer groot is. Circomundo wil de uitwisseling stimuleren en tegelijkertijd de diversiteit de ruimte geven. Het huidige circusveld heeft behoefte aan afstemming, maar is prefereert een losse structuur.

Vorenstaand overzicht van ontwikkelingen binnen het jeugdcircus, de omgevingsfactoren en de accentverschuivingen binnen Circomundo, leiden niet als vanzelf naar een

³ overzicht in het Jaarverslag Circomundo 2009

⁴ Nederland is één van de vijf Europese landen met een koepel voor jeugdcircus, naast de circuslanden Frankrijk, Finland en Vlaams België en Duitsland, en mede-oprichter van de European Youth Circus Organization (EYCO)

ontwikkelingsrichting. Die richting komt beter naar voren in het benoemen van de zwakke kanten van het jeugdcircus. Die komen naast veel positieve punten naar voren in een onderzoek dat Kunstfactor heeft laten uitvoeren (meer daarover in het volgende hoofdstuk). De onderzoekers constateerden dat de basis van veel jeugdcircussen smal is, dat het ontbreken van een opleiding tot circusdocent en ontbreken van bijscholingsfaciliteiten een remmende factor zijn⁵. Voor nu wijst de inventarisatie van problematieken de weg naar de noodzakelijke ondersteuning.

II. EEN ANALYSE NOODZAAK TIP

In december 2009 presenteerde Kunstfactor het onderzoeksrapport *Jeugdcircus in Nederland*⁶ dat verslag doet van de stand van zaken en de ambities van het huidige jeugdcircus. De presentatie van het rapport, tijdens de landelijke jeugdcircusconferentie van 11 december 2009, begon met de constatering van één van de onderzoekers: “Jullie zijn bloedambitieuze!” – een krachtige combinatie van ambities en concrete mogelijkheden in een werkveld dat zo in ontwikkeling is!

In het onderzoeksrapport zijn alle cijfers, feiten, bevindingen en aanbevelingen te vinden (bijlage 4.) In het kort zeggen deze:

- Jeugdcircus is een uniek ontwikkelingsmedium en kunstvorm met maatschappelijke betekenis. Jeugdcircus biedt ontwikkelingsmogelijkheden in de breedte en naar excellentie.
- Er liggen vele kansen voor een sector die volop in de belangstelling staat, zich ontwikkelt, ambitie heeft, een stevig landelijk netwerk kent en de maatschappij veel te bieden heeft – kunst of geen kunst.
- De sector geeft aan zich te willen professionaliseren, en zoekt steun op het gebied van kennis vergaren o.a. op het gebied van talent herkennen en begeleiden, van kwaliteitsverbetering, en van promotie en erkenning, om zo de noodzakelijke inhaalslag te kunnen maken.
- Het jeugdcircus heeft een achterstand op het gebied van organisatie, opleiding en bijscholing docenten, talentontwikkeling, profilering en veiligheid. Het is noodzakelijk de basis te verbreden en te versterken door hulp aan organisatie en docenten, door bestaande en nieuwe kennis te vergaren, te analyseren, en toegankelijk te maken voor alle jeugdcircussen en partners.

Gebaseerd op deze uitkomsten, de jarenlange ervaring van Circomundo en de ontwikkelingen in de ons omringende landen heeft Circomundo de doelstelling van de TIP geformuleerd.

III. DOELSTELLING TIP EN SPEERPUNTEN

Circomundo stelt zich met de TIP ten doel een driejarige kwaliteitsimpuls te geven aan het jeugdcircus in Nederland. Die impuls moet leiden tot een inhaalslag die in de ons omringende landen al heeft plaatsgevonden. Het zal leiden tot betere circusdocenten, betere

⁵ een overzicht van de bevindingen en aanbevelingen zijn te vinden in het onderzoeksrapport *Jeugdcircus in Nederland*, bijlage 4.

⁶ In het onderzoeksrapport zijn ook de feiten en cijfers van eerdere onderzoeken door of met medewerking van Circomundo verwerkt.

lessen in jeugdcircussen, betere lessen bij projecten op scholen, betere aansluiting van Nederlandse audiënten op de circusscholen, grotere veiligheid en tot slot natuurlijk een grotere bekendheid bij het publiek van de kwaliteit van jeugdcircus in het veld van vrijetijdsbesteding en kunsteducatie. Daarmee richt Circomundo zich met de TIP dus in de eerste plaats op de basis: het ontwikkelen van het jeugdcircus zelf.

In tweede instantie wil Circomundo (verder) bijdragen aan de samenwerking tussen de jeugdcircussen en opleidingen, enerzijds om de kwaliteit van het amateurveld te verbeteren, anderzijds om het pad vrij te maken voor jong talent, het vinden en begeleiden ervan naar een passende opleiding. Hiervoor is het van belang de verschillende lagen en groeperingen binnen de circuswereld een structuur te bieden voor communicatie en uitwisseling.

Op basis hiervan formuleert Circomundo de volgende speerpunten:

A. Kwaliteitsverbetering

- de lespraktijk, gericht op de lesgevers (circustechnisch, pedagogisch en artistiek), de instrumenten hiervoor (w.o. raamleerplan), de faciliteiten, artistieke ontwikkeling binnen jeugdcircus, talentontwikkeling en veiligheid
- versteviging van de organisatie ten behoeve van de lespraktijk, faciliteiten, veiligheid, talentontwikkeling
- het verstevigen van de positie door uitbreiding/verbetering overige activiteiten en samenwerking

B. Kennis vergaren en toegankelijk maken

C. Uitwisseling / communicatiestructuur met alle lagen van het circusveld

D. Promotie

Circomundo streeft met TIP naast de kwaliteitsontwikkeling een vergroting van de zelfstandigheid na, zodat na de regeling het jeugdcircus niet alleen haar niveau heeft verhoogd, maar ook eigenstandig contacten met de relevante partners onderhoudt.

Circomundo kiest voor een landelijke en een individuele benadering.

Overigens... hét jeugdcircus bestaat niet. De diversiteit is enorm; waar de één het accent legt op artistiek verantwoorde voorstellingen of een technisch hoog niveau, werkt de ander juist vanuit de idee circus als middel in te zetten om sociale doelstellingen te verwezenlijken. Circomundo koestert die veelzijdigheid en wil ze zich niet louter in de hoek van kunsteducatie begeven; het jeugdcircus biedt van nature een fysieke, sociale én creatieve activiteit in één.

IV. MOTIVATIE AANSLUITING TIP/AANDACHTSPUNTEN VAN DE REGELING

Circomundo ziet in het bovenstaande aanknopingspunten bij alle drie de aandachtspunten van de regeling "Het beste van twee werelden". In algemene zin biedt circus precies wat de regeling voorstaat: het is één grote uitnodiging actief deel te nemen aan creatieve en sociale activiteiten. In het circus is plaats voor iedereen: circustechnieken en circusmaterialen van zeer verschillende aard, spel, dans, presentatie en niet te vergeten de sociale aspecten.

De speerpunten van TIP en aandachtspunten van de regeling zijn hieronder schematisch weergegeven.

Circomundo/ jeugdcircus ⇒	Kwaliteitsverbetering Lespraktijk					Kwaliteitsverbetering organisatie				Kennis vergaren en toegankelijk maken	Uitwisseling / en communicatie structuur	Promotie
	lesgevers	instrumenten	faciliteiten	artistieke ontwikkeling	talent- ontwikkeling	veiligheid	lespraktijk	positie	talentont- wikkeling			
FCP/Het beste van twee werelden ↓												
Verbeteren ondersteuning amateursector	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Verbeteren zichtbaarheid amateursector				■				■			■	■
Optimaliseren faciliteiten, begeleiding en dienstverlening amateurs		■	■			■	■	■	■	■	■	
Stimuleren artistiek/ inhoudelijke samen- werking professionals en amateurs voor artistiek/ inhoudelijke ontwikkeling amateursector	■	■		■	■			■		■	■	
Ontwikkeling doorgroeimogelijkheden talentvolle amateurs.	■	■		■	■	■		■	■	■	■	■

NB: Dankzij goede contacten in binnen- en buitenland beschikt Circomundo voor de TIP over samenwerkingsverbanden op het gebied van inhoudelijke ontwikkeling, uitwisseling en promotie. Deze komen aan de orde in uitwerking speerpunten en activiteiten, hoofdstuk V.

V. DOELGROEPEN – wie profiteert van de TIP

Circomundo richt zich op het Nederlandse jeugdcircusveld met daarin de volgende groepen:

1. **trainers/docenten/lesassistenten in jeugdcircuswereld**
2. **bestuurders en leidinggevenden jeugdcircussen**
3. **jong talent in het jeugdcircus**

De TIP geeft zo een impuls aan leerlingen, lesgevers, (jonge) makers, aan de projecten in de wijken en de schoolprojecten, aan jong talent, daarmee de aansluiting met de opleidingen en het circusveld in zijn geheel.

Toelichting doelgroepen:

Ad 1. trainers/docenten/lesassistenten in jeugdcircuswereld

Het onderzoek *Jeugdcircus in Nederland* laat zien dat de populatie van lesgevers in het jeugdcircus zeer divers is: artiesten, theaterdocenten, gymnastiekdocenten, welzijnswerkers zijn allen vertegenwoordigd. Het merendeel van de jeugdcircussen bestaat uit vrijwilligers. Ze hebben elk hun eigen insteek. Er is geen consensus over wat in de basis van belang is voor plezierig en verantwoord lesgeven in het jeugdcircus. De Circomundo-werkgroep Deskundigheidsbevordering heeft - gebaseerd op die van de KNGU - een indeling gemaakt van competenties van lesgevers in het jeugdcircusveld. De indeling is gemaakt om een taal en kader te ontwikkelen waarin over het lesgeven gesproken kan worden. Ook die hij als kompas voor lesgevers om te bepalen waar ze staan, wat ze missen in hun curriculum. De TIP richt zich in de breedte op een aanbod waarmee lesgevers hun curriculum kunnen aanvullen en biedt daarnaast meer specifieke trajecten aan lesgevers en aspirant-lesgevers/lesassistenten (w.o. BIC).

Ad 2. bestuurders en leidinggevend en jeugdcircussen

De TIP richt zich op bestuurders en leidinggevend en omdat ze de continuïteit van de organisatie waarborgen en de lesgevers ondersteunen.

Ad 3. jong talent in het jeugdcircus

Circomundo, opleidingen en jeugdcircussen constateren een groot gat tussen het niveau van de meeste jeugdcircussen en het startniveau van de opleidingen. Met de TIP wil Circomundo het algemene niveau omhoog brengen. Hiermee komt de aansluiting met de opleidingen dichterbij. Aan de kant van de docenten, bestuur en leidinggevend en wil Circomundo met de TIP een bewustzijn van de mogelijkheden voor jong talent creëren en ondersteuning bij het zich een weg zoeken naar hetzij een opleiding hetzij blijvend enthousiast amateur.

Ad 4. jonge makers in het jeugdcircus

Presentaties en voorstellingsgroepen geven de deelnemers enorm veel plezier, inspiratie en voldoening. Door de makers van de presentaties en voorstellingen inhoudelijke ondersteuning aan te bieden zullen de voorstellingen aan kwaliteit winnen, de waardering voor de deelnemers groeien en dus ook het plezier en de voldoening. Met de TIP wil Circomundo de makers de kans bieden zelf te leren, via workshops of coaching, of een regisseur in te huren.

VI. BESCHRIJVING VAN DE ACTIVITEITEN vanuit de TIP

Ad A. Kwaliteitsverbetering direct gericht op het jeugdcircus

Het accent zal liggen op kwaliteitsverbetering direct gericht op het jeugdcircus; Circomundo onderscheidt een landelijk/regionaal aanbod in de vorm van open workshops en bijeenkomsten: hiermee komt Circomundo tegemoet aan de behoefte van en aan elkaar te leren. Daarnaast biedt Circomundo in de TIP een individueel aanbod in de vorm van een dienstenpakket, zodat ook de onderlinge verschillen aan bod komen.

COLLECTIEF

De collectieve activiteiten voor de kwaliteitsverbetering van het jeugdcircus richten zich op: (aankomend) leskader:

- > workshops pedagogiek, creativiteit en circustechniek voor trainers en docenten.
- > voortzetting van de BIC NL (voor trainers/docenten vanaf 18 jaar), een traject van 20 lesdagen over een kalenderjaar verspreid
- > een aspirantentraject voor lesassistenten (voor jonge, aankomende docenten tot 18 jaar), een traject van 4 weekenden over een seizoen verspreid.

instrumenten voor het leskader en organisatie met aandacht voor veiligheid:

> ontwikkeling raamleerplan jeugdcircus in samenwerking met het Circuscentrum Vlaanderen en met Kunstfactor

> integreren van in Frankrijk en Duitsland ontwikkelde literatuur voor kaderopleiding voor docenten en trainers, raamleerplan en circustechnieken in combinatie met veiligheid. Dit gebeurt in samenwerking met Circuscentrum Vlaanderen, de FFEC (Franse jeugdcircusorganisatie) en BAG (Duitse jeugdcircusorganisatie) en FEDEC (Europese Federatie Circusscholen).

faciliteiten verbeteren met aandacht voor veiligheid

> workshops veiligheid van materiaal, rigging, veiligheid op de circusvloer en sociale veiligheid, in samenwerking met de circusopleidingen, op landelijk of regionaal niveau.

> landelijk ruilnetwerk voor circusmateriaal: voor het waarborgen van de veiligheid – zeker in een omgeving waar heel veel kinderen en jongeren actief zijn – is degelijk, gecertificeerd materiaal noodzakelijk. Dat materiaal is veelal duur en sluit niet aan bij de beschikbare budgetten van de meeste jeugdcircussen.

Circomundo wil landelijk een aanbod realiseren door een ruilnetwerk op te zetten van gecertificeerde materialen. Jeugdcircussen kunnen nieuw materiaal uitproberen voordat ze moeten beslissen over een kostbare aanschaf of krijgen de gelegenheid om een overbrugging naar een aanschaf te maken.

Het ruilnetwerk kan samengesteld worden in samenwerking met de sportsector, materialen die circussen of andere jeugdcircussen niet meer gebruiken, en nieuw materiaal.

artistieke ontwikkeling binnen het jeugdcircus

> workshops gericht op het maken van acts en presentaties voor trainers en docenten: veel jeugdcircussen zijn ontstaan vanuit een welzijnsorganisatiegedachte. Presentatie is altijd een vast onderdeel van de circusles, waarbij het accent ligt op het plezier van en de overwinning bij het laten zien wat je hebt geleerd. Nu de jeugdcircussen groeien – inhoudelijk en in omvang – en er vaker voorstellingsgroepen ontstaan, krijgt de presentatie, het maken van een act en voorstelling ook een andere invulling.

> een kort traject voor jonge makers in het jeugdcircus, in samenwerking met Circuscentrum Vlaanderen gericht op jongeren die zich in het jeugdcircus ontwikkelen tot lesassistent en docent, en zich in dit traject het maken van acts en presentaties eigen kunnen maken. Dit is vooralsnog een beperkte groep, zodat samenwerking en uitwisseling met de Vlaamse circusjongeren uitstekend te realiseren is en zeer vruchtbaar kan zijn.

de organisatie en positie in directe omgeving

> workshops voor beleidsplan schrijven, financiële organisatie, fondsen werven, benadering overheden, ontwikkeling samenwerkingsvormen (w.o. centra voor kunst en cultuur)⁷, imago

⁷ Op dit moment neemt Circomundo deel aan een *pilot* in Brabant, waar Kunstbalie als eerste een circusconsulent heeft aangesteld om de Brabantse jeugdcircussen te ondersteunen.

en werving, training van de leiding, teambuilding, fiscaal/juridisch advies, veiligheid, talentontwikkeling.

deskundigheidsverbetering op het gebied van talentontwikkeling (het onderscheiden en begeleiden)

Het gat tussen jeugdcircus en opleiding betreft de basisvaardigheden, werkhouding en een redelijk beperkt referentiekader wat circus betreft. Gezien de ontstaanshistorie van de meeste jeugdcircussen en tot voor kort het gebrek aan toekomstperspectief is dat niet verwonderlijk.

Beide opleidingen bieden de mogelijkheid voor jongeren om een week lang mee te lopen met eerstejaars. Bij Codarts is een talentklas gestart. In de wandelgangen wordt gesproken over een vooropleiding. Dit zijn uiteraard allemaal taken voor de opleidingen.

Circomundo heeft daarnaast met de opleidingen het plan ontwikkeld jeugdcircusdocenten samen met gevorderde, getalenteerde leerlingen uitnodigen voor workshops. Die betreffen circustechnieken, artistieke en veiligheid. Ook krijgen de jeugdcircusdocenten handvaten voor het herkennen en onderscheiden van talent en het begeleiden ervan. Zo kunnen jeugdcircussen met hun leerlingen samen kennismaken met de wereld van de circusopleiding, deze kennis en ervaring mee terugnemen en uitdragen in hun eigen jeugdcircus. Doel van deze workshops is naast techniek, bewustwording en pedagogische vaardigheden mee te geven.

INDIVIDUEEL – HET DIENSTENPAKKET

Om elk jeugdcircus in de gelegenheid te stellen de eigen ontwikkeling aan te pakken biedt de TIP een dienstenpakket aan waarop jeugdcircussen op onderdelen of in zijn geheel aanspraak kunnen doen. Van dit dienstenpakket kan in een van de jaren van de TIP of gedurende de hele looptijd gebruik gemaakt worden. De uitwerking wordt nauwkeurig gevolgd door Circomundo en een eventuele kwaliteitsbewakingcommissie zoals Circomundo die nu ook voor de BIC heeft ingesteld. Aan elk van de onderdelen is een maximum bedrag verbonden. Uitgaande van de bovengenoemde speerpunten kunnen gegadigden ondersteuning krijgen op de volgende onderdelen:

- het schrijven van een leerplan toegesneden op de eigen praktijk (gebaseerd op het raamleerplan van Kunstfactor en Circomundo)
- artistieke ontwikkeling
- ontwikkelen van samenwerkingsvormen
- teambuilding en bijscholing
- professionalisering organisatie
- coaching/training leiding
- fiscaal-juridisch gebied.

Ad B. Kennis vergaren en toegankelijk maken

Het circusveld in Nederland zoals het zich nu ontwikkelt, is gebaat bij een centraal punt voor kennisvergaring (in Nederland en erbuiten), Circomundo wil binnen de TIP daarom werken aan verbetering van de faciliteiten die zij als organisatie kan bieden.

Deze documenten leveren een belangrijke bijdrage aan het bijeenbrengen en structureren van kennis en informatie die voor het hele veld én voor het veld in zijn geheel van belang zijn. De TIP voorziet in de mogelijkheid op professionele wijze voor de uitwerking te zorgen.

Door rol en functie heeft Circomundo het verzoek gekregen om initiator en beheerder van verschillende databases te worden. Eén die Circomundo van belang acht is een landelijke database van (jeugd)circusdocenten: hiermee kan inzichtelijk worden gemaakt welke docenten op welke vakgebieden beschikbaar zijn. Het nodigt deze docenten ook uit na te denken over waar ze zelf staan en –aan de hand van het door Circomundo ontworpen competentieschema- na te gaan op welke onderwerpen zij zich kunnen bijscholen. Hiervoor vinden zij aansluiting in het aanbod van Circomundo.

In het kader van de TIP wil Circomundo onderzoeken of een database het aangewezen

medium is om gegevens bijeen te brengen dat door de gebruikers zelf onderhouden wordt of dat er andere (internetgerelateerde) media zijn die hiervoor beter geschikt zijn.

Ad C. Uitwisseling / communicatiestructuur met alle lagen van het circusveld

Circomundo wil structuur bieden door via TIP stelselmatig en gericht vaktechnische en inhoudelijke ontmoetingen tussen professionele artiesten, studenten en amateurs te organiseren. Met opleidingen, festivals, circusorganisaties en –gezelschappen, jeugdcircusorganisaties en eventuele relevante partners uit andere sectoren moeten er bijeenkomsten komen over enige mate van structuur gericht op verbetering van het circusveld en communicatie.

Vanuit de TIP wil Circomundo een serie seminars opzetten waarin bovengenoemde onderwerpen op de agenda staan.

Ad D. Promotie

Circomundo zet zich van begin af aan in om bekendheid te geven aan het jeugdcircus. Ter ondersteuning van de ontwikkeling van het circus wil Circomundo een aantal initiatieven nemen die het circus en vooral het jeugdcircus helpen bij het verbeteren van hun imago. Vanuit de TIP wil zij werken aan promotie die erop gericht is om het contemporaine circus onder de aandacht van publiek, beoefenaars en andere relevante partijen te brengen. Circomundo richt zich uiteraard specifiek op het jeugdcircus, en dankzij de door haar geïnitieerde structuur van uitwisseling en communicatie consistent met de berichtgeving van de andere partijen.

Onderdelen van de promotie zijn:

- zichtbaarheid van het jeugdcircus vergroten door aansluiting bij bestaande circusfestivals, maar ook festivals van dans en theater, mime; ook hier wordt samenwerking met Vlaanderen gezocht. Vanuit de Europese organisatie NICE/EYCO wordt op dit moment gewerkt aan plannen voor een Europees jeugdcircusfestival.
- uitschrijven van Nederlandse jeugdcircusprijs
- Circomundo zoekt aansluiting bij het Vlaamse Circusmagazine, dat niet alleen een agenda en recensies biedt, maar ook artikelen over projecten (in binnen- en buitenland), interviews, artikelen over circus (nieuw, oud, achtergronden, historie), biedt de mogelijkheid het gevoel van onderlinge verbondenheid te vergroten, zowel tussen Nederland en Vlaanderen (Vlaanderen heeft Nederland veel geboden en te bieden op het gebied van circus), als tussen de circusbeoefenaars. Het is mogelijk om Nederlandse activiteiten in de agenda op te nemen, maar ook een aantal Nederlandse redactionele pagina's te verwerven
- in samenwerking met o.a. Cultuurnetwerk, de Kunstconnectie en de VNG zal Circomundo de kennis van circus en jeugdcircus bijstellen door middel van vertegenwoordiging bij bijvoorbeeld VNG-bijeenkomsten, informatie via het magazine en website van de VNG, etc. Inzet is jeugdcircus een plaats te geven bij sport, kunst&cultuur én welzijn.

VII. OPZET EN DE FASERING VAN HET PROJECT INCLUSIEF DE BEOOGDE RESULTATEN

Fasering

Over de hele periode zal Circomundo aandacht besteden aan alle vier speerpunten. In het schema *Fasering TIP* (volgende pagina) is te zien hoe die zich tot elkaar verhouden – duidelijk is dat kwaliteitsbevordering de meeste aandacht krijgt – en hoe de activiteiten in samenhang opgezet worden.

Circomundo heeft het activiteitenplan ontwikkeld in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers uit het veld. Het is Circomundo duidelijk dat de ontwikkelingen in het circusveld invloed kunnen hebben op de voorgenomen activiteiten. Uiteraard worden deze dan onder de loep genomen en bijgestuurd.

Beoogde resultaten

De beschreven activiteiten zijn concrete uitwerkingen van oplossingen voor de knelpunten die het onderzoeksrapport omschrijft. Ze zijn zodanig over de periode van de aanvraag verdeeld dat op alle fronten langdurig aandacht is voor alle soorten van activiteiten en er een constante stroom ontstaat.

Circomundo verwacht na de driejarige impuls dat het jeugdcircusveld zich zodanig heeft ontwikkeld en een stevige positie heeft verworven te midden van de circusorganisaties, opleidingen en festivals én de maatschappij waarin zij functioneren, dat Circomundo zal overgaan tot reguliere activiteiten en 'onderhoud'.

VIII TOELICHTING SAMENHANG ACTIVITEITEN / DE BEOOGDE EINDRESULTATEN

Aan het einde van de TIP verwacht Circomundo met de TIP activiteiten gebaseerd op de speerpunten het volgende te hebben bereikt:

- de workshops kunnen onderdeel worden van het reguliere aanbod van Circomundo, als deskundigheidsbevordering en als ontmoeting- en uitwisselingsplek
- kennis en kunde zijn gegroeid, alle jeugdcircussen beschikken over veilig materiaal, hebben bewustzijn ontwikkeld rondom het thema veiligheid, weten talent te herkennen en verder te geleiden in samenwerking met de opleidingen
- de BIC NL kan naar verwachting samengaan met de Vlaamse BIC, evenals het aspirantentraject
- er ligt een gecertificeerd raamleerplan dat kan dienen voor de ontwikkeling van een eigen leerplan
- er ligt een kaderleerplan voor jeugdcircusdocenten gebaseerd op dat van de BIC, de BAG en FFEC
- jonge makers hebben toegang tot coaching van professionals vanuit een pool van circustheatermakers
- Circomundo heeft kennis en informatie zodanig bewerkt dat het toegankelijk is voor alle jeugdcircussen.
- jeugdcircussen kunnen vanuit een zelfstandige relatie met organisaties in hun eigen omgeving hun positie verstevigen.
- er staat een goede overlegstructuur met alle spelers in het circusveld.
- tweejaarlijks wordt de Nederlandse Jeugdcircusprijs uitgereikt
- de berichtgeving over het jeugdcircus komt via verschillende media bij alle lagen van de circuswereld, van de jongste deelnemer van het jeugdcircus tot de festivalorganisaties en opleidingen.
- De promotieactiviteiten hebben ertoe geleid dat de gemeentes hun beeld hebben kunnen bijstellen en het jeugdcircus serieus nemen.

Hier zijn alle activiteiten –voortkomend uit de bevindingen en aanbevelingen van het onderzoek uit 2009- op gericht.

IX. TOELICHTING OP HET PARTNERSCHAP MET (ORGANISATIES VAN OF VOOR) AMATEURS

Circomundo doet deze aanvraag op basis van de inventarisatie van werkwijze, ambitie en knelpunten van de jeugdcircussen in Nederland. Circomundo onderhoudt nauwe contacten met het werkveld, o.a. door jaarlijkse landelijke bijeenkomsten. Het draagvlak voor Circomundo en voor deze aanvraag is daarmee gewaarborgd. Via vertegenwoordiging in het bestuur van Circomundo (vier van de vijf leden zijn verbonden aan een van de Nederlandse jeugdcircussen) is direct contact met het werkveld op een meer dagelijkse basis ook verzekerd.

Overige partnerschappen

Belangrijke andere partners die aangeven het jeugdcircus te willen ondersteunen zijn de opleidingen, de festivals, de VNG, Combinatiefunctie, Cultuurnetwerk en Kunstfactor, en in het buitenland de FFEC en Circuscentrum. Ook werkt Circomundo samen met de Universiteit van Tilburg, die vanuit sport en vrijetijdsbesteding de gegevens die zij in het kader van talentontwikkeling verzameld heeft over o.a. sport wil vergelijken met materiaal uit het circus, en verder onderzoek wil ondersteunen.

X. EEN PLAN VAN AANPAK VOOR DE MONITORING EN DE EVALUATIE

Circomundo ziet het onderzoeksrapport Circus in Nederland als een (nieuwe) nulmeting. Ze is zich terdege bewust van de ambitie en omvang van de TIP, al laat het document met de fasering zien dat over de beschikbare tijd uitgespreid de deelprojecten goed te hanteren zijn. Van elk deelproject zal een evaluatie gehouden worden en een rapportage worden gemaakt. Deze evaluaties worden (deels) ook besproken met /voorgelegd aan de achterban om zo vinger aan de pols te houden. Dit zijn in zekere zin de tussenpeilingen: zijn we op koers en is de koers nog steeds de juiste?

Circomundo wil de TIP afsluiten met een publicatie over het 'Jeugdcircus in Nederland – 2012', waarin de jeugdcircussen zich kunnen presenteren.

NB: de activiteiten zijn gericht op het in brede zin aanbieden van mogelijkheden te scholen en bijscholen. De meetbaarheid van de activiteiten ligt vooral in het te constateren bereik van de activiteiten.

Circomundo wil zo bijvoorbeeld het volgende bereiken:

- 2010: heeft 30% van de jeugdcircussen deelgenomen aan de workshops
- 2011: heeft 50% van de jeugdcircussen deelgenomen aan de workshops
- 2010: heeft 70% van de jeugdcircussen deelgenomen aan de workshops

XI. TOELICHTING OP DE PROMOTIE- EN COMMUNICATIEACTIVITEITEN

De aanvraag is tot stand gekomen in overleg met stakeholders uit het jeugdcircus. Hij is met ingang van de inleverdatum te lezen op de website van Circomundo.

Per deelproject zal Circomundo bepalen voor wie communicatie nodig is: workshops veiligheid voor docenten en leiding, website ontwikkelingen voor iedereen die bij het jeugdcircus is betrokken, etc.

Daarnaast zal Circomundo in samenwerking met o.a. de VNG de berichtgeving aan de gemeentes up to date houden en via verschillende andere organisaties zorgen voor een doorlopende lijn van informatie over de ontwikkelingen.

Kunstconnectie en Cultuurnetwerk zijn van belang voor de aansluiting op kunsteducatie, Kunstfactor voor de aansluiting op amateurkunst, de circusopleidingen voor aansluiting bij professionals, evenals de festivals. Ook algemene communicatiemiddelen zal Circomundo –

in samenwerking met opleidingen en festivals – blijven berichten over de nieuwste ontwikkelingen op circusgebied.

XII. - BIJLAGEN

1. Korte Notitie Circomundo en ontwikkelingen (jeugd)circus in Nederland (Circomundo 2006-2010)
2. Jaarverslag Circomundo 2009, waarin verslag jeugdcircusconferentie 11 december 2009.
3. *Het Geheim van Circus Elleboog* door Kohnstamm Instituut Vrije Universiteit Amsterdam.
4. *Jeugdcircus in Nederland*, door Machteld Dicke (Kunstfactor, 2009)
5. Overzicht van competenties in het jeugdcircus volgens de indeling van de KNGU.
6. Exemplaar van Circusmagazine